

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

09 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Plămădeală Ghenadie,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpatului Hibencov Fiodor, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Hibencov Fiodor XXXX, născut la xxxxx, originar și domiciliat în mun. xxxx, str. xxxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 03.11.2020 - 12.01.2021 (prima instanță);
2. 19.02.2021 - 14.04.2021 (instanța de apel);
3. 18.10.2021 - 09.02.2022 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 12 ianuarie 2021, Hibencov Fiodor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 26, 186 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa de 1 an închisoare;
- art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal - la pedeapsa de 2 ani închisoare;
- art. 186 alin. (4) Cod penal - la pedeapsa de 6 ani închisoare.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Hibencov Fiodor i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de Orlova Maria și a fost dispusă încasarea de la Hibencov Fiodor în beneficiul lui Orlova Maria suma de 220944 lei 12 bani, cu titlu de prejudiciu material, fiind respinse pretențiile lui Orlova Maria cu privire la prejudiciul moral.

De asemenea, a fost dispusă încasarea de la Hibencov Fiodor în bugetul de stat a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în mărime de 4620 lei.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Hibencov Fiodor, în perioada de timp de la data de 26 iunie 2020 ora 17:30, până la data de 28 iunie 2020 ora 18:15, acționând cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin culegere de chei, a pătruns pe ascuns în apartamentul nr. xx amplasat pe șos. xxxxx, mun. xxxxx, de unde a sustras pe ascuns bijuterii din aur după cum urmează: lăntișor din aur cu masa de 3 g în valoare de 2000 lei, lăntișor din aur cu masa de 2 g în valoare de 1500 lei, lăntișor cu culon din aur și piatră albastră cu masa de 3 g în valoare de 3000 lei, lăntișor din aur cu masa de 2 g în valoare de 1500 lei, brățară din aur cu masa de 3 g în valoare de 2000 lei, brățară din aur cu masa de 4 g în valoare de 3000 lei, inel din aur cu masa de 2 g în valoare de 1600 lei, inel cu pietricică de culoare roșie cu masa de 2 g în valoare de 1500 lei, inel din aur cu masa de 2,5 g în valoare de 2000 lei, 7.400 euro (10 bancnote cu nominalul 500, restul bancnote a câte 50 și 100) conform cursului BNM constituind suma de 143 676.92 lei, 3000 dolari SUA (30 bancnote cu nominalul 100) conform cursului BNM constituind suma de 51.967.2 lei, 11000 lei (9 bancnote cu nominalul 1000 și 4 bancnote cu nominalul 500), 1200 lei (5 bancnote cu nominalul 200 și 4 bancnote cu nominalul 50), ca urmare cauzând părții vătămate Orlova Maria o daună materială în proporții mari în valoare totală de 225 944.12 lei. Conform hotărârii Guvernului nr.678 din 27 decembrie 2019 salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2020, era în mărime de 7953 lei.

Prima instanță a calificat aceste acțiuni ale inculpatului Hibencov Fiodor în baza art. 186 alin. (4) Cod penal, adică furt după semnele calificative - sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în alt loc de depozitare, cu cauzarea de daune în proporții mari.

Tot el, în perioada de timp din 22 august 2020, ora 15:30, până la data de 24 august 2020, ora 02:00, acționând cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin culegere de chei, a pătruns pe ascuns în apartamentul nr. xxx, din str. xxxxx, mun. xxxxx, de unde pe ascuns au sustras o pereche de cercei din aur în valoare de 2000 lei, o pereche de cercei de culoare argintie în valoare de 300 lei și un inel cu piatră în valoare de 500 lei, astfel prin aceste acțiuni, părții vătămate Serbin Valeriu, i-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil, în sumă de 2800 lei.

Prima instanță a calificat acțiunile inculpatului Hibencov Fiodor în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, adică furt după, semnele calificative - sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Tot el, în scopul sustragerii bunurilor din apartamentul nr. xxx, amplasat pe adresa mun. xxxxx, bd. xxxxxxxx, ce-i aparține lui Chihai Veniamin, la data de 14 septembrie 2020, a instalat la ușă un obiect confecționat din plastic, de culoare invizibilă, cu demisiunile de 5-6 cm, în calitate de semne pentru a constata lipsa proprietarului în apartament, astfel prin aceste acțiuni infracționale a adoptat

mijloace și a creat condiții pentru eventuala pătrundere și sustragere a bunurilor, însă din cauze independente de voința făptuitorului, fapta nu și-a produs efectul.

Prima instanță a calificat acțiunile lui Hibencov Fiodor în baza art. 26, 186 alin. (1) Cod penal.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia în latura recunoașterii vinovăției lui Hibencov Fiodor în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.26, 186 alin. (1) și 186 alin. (4) Cod penal, cu pronunțarea unei sentințe de achitare în această parte, cu stabilirea unei pedepse nonprivative de libertate în baza art. 186 alin. (2) Cod penal și admiterea cererii de constatare a condițiilor inumane de detenție în Penitenciarul nr. 13 și reducerea termenului de pedeapsă.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- la baza sentinței instanța de judecată a pus probe care nu au fost verificate prin coroborare, iar cele care au fost indicate că coraborează între ele, în realitate nu coroborează. În sentință au fost reflectate declarațiile părților vătămate și a martorului Orlov Valeriu - parțial, or instanța a omis declarațiile care sunt în favoarea inculpatului;

- instanța a omis declarațiile care sunt în favoarea inculpatului, potrivit cărora martorul Orlov Valeriu a declarat în ședința de judecată că bănuiește că furtul din apartamentul său probabil ar fi fost făcut de o femeie, deoarece nu au fost atinse obiecte din apartament care sunt interesante pentru un bărbat, cum ar fi de exemplu o sabie veche care stă pe perete și care valorează foarte scump, la fel a mai declarat că nu a fost răscolit prin toată casa, dar numai în dulapul unde erau banii acumulați. Orlov Valeriu a declarat că brățărilor au fost procurate de partea vătămată și de fiica acestuia. Partea vătămată Orlova Maria a declarat în ședința de judecată că una dintre brățări era cadou de la soțul acesteia, iar brățărilor le purta doar la sărbători. Brățărilor care au fost recunoscute de partea vătămată erau ambele rupte, ceea ce nu a declarat la urmărire penală partea vătămată și nici în ședința de judecată. Partea vătămată nu a adus nici o dovada că a avut banii care îi pretinde că ar fi fost sustrași de inculpat;

- învinuirea pe episodul pe art. 26, 186 alin. (1) Cod penal, este în totalitate bazată pe declarațiile părții vătămate și probe indirecte care tot din declarațiile părții vătămate rezultă;

- înregistrările video de pe CD-R sunt ilegale, deoarece sunt copii a căror autenticitate nu a fost verificată de nimeni. Mai mult, în aceste înregistrări nu se vede la față persoana și nici nu este posibil de o recunoscut. Instanța de judecată nu a făcut o analiză a acestor înregistrări după principiul legalității acestei probe, dar în mod arbitrar a indicat că după felul cum s-ar fi mișcat în acele înregistrări, persoana ar fi inculpatul. Aceste înregistrări ilegale au stat la baza recunoașterii vinovăției inculpatului. Nici partea vătămată nu a făcut declarații din care ar fi reieșit că Hibencov Fiodor ar fi avut intenții să sustragă careva bunuri din apartamentul lui.

Mai mult, despre probe care ar fi demonstrat că chiar dacă și ar fi fost Hibencov Fiodor persoana din imagini, care era intenția acestuia nu au fost prezentate;

- nu este cert, dacă și ar fi intrat în apartamentul părții vătămate, ar fi sustras ceva sau nu ar fi sustras, sau poate doar intra și ieșea din apartamentul părții vătămate Chihai Veniamin. Însăși învinuirea a fost înaintată într-un mod arbitrar, nemaivorbind de sentința instanței de judecată care l-a recunoscut vinovat în comiterea de pregătire pentru sustragerea bunurilor prin pătrundere în locuința persoanei. Chiar partea vătămată în declarațiile sale a spus în ședința de judecată că în anul 2018 a mai fost o situație similară când pe înregistrări video figura o persoană care i-a pus niște semne la ușă, dar așa și nu a mai sustras nimeni nimic și nici nu a pătruns în apartamentul său.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2021, a fost respins apelul declarat ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a sentinței și a fost admisă plângerea avocatului Tampei Tatiana în interesele inculpatului Hibencov Fiodor, fiind constatată deținerea inculpatului Hibencov Fiodor în calitate de prevenit în Penitenciarul nr. 13 din mun. Chișinău, în condiții de detenție contrare art. 3 CEDO pentru perioada 19.09.2020-12.01.2021, în baza art. 385 alin. (5) Cod de procedură penală, a fost redusă pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare aplicată inculpatului Hibencov Fiodor cu 89 zile.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că inculpatul Hibencov Fiodor a săvârșit infracțiunile prevăzute de art. 26, 186 alin. (1), art. 186 alin. (2) lit. c), d), 186 alin. (4) Cod penal, fără a comite careva erori de fapt care ar impune casarea sentinței adoptate în partea recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea acțiunilor infracționale, cât și la stabilirea și individualizarea pedepsei, iar argumentele avocatului constituie opinia subiectivă a acestuia.

La fel, instanța de apel a menționat că scopul prestabilit al legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatului va fi pe deplin atins, doar prin menținerea pedepsei sub formă de închisoare, considerând că această pedeapsă va atinge scopul sancțiunii penale de restabilire a echității sociale, de corectare a inculpatului, precum și de prevenire a comiterii de noi infracțiuni.

Cu referire la cererea privind constatarea condițiilor de detenție contrare art. 3 CEDO, instanța de apel a indicat că Hibencov Fiodor s-a deținut în penitenciarul nr.13 Chișinău - în perioada 15.09.2020 pînă pe 14.06.2021 și a atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Astfel, instanța de apel a considerat la capitolul reducerii pedepsei condamnatului pentru încălcarea art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, că urmează a fi redusă pedeapsa stabilită

inculpatului pentru deținerea acestuia în penitenciarul nr.13 Chișinău, cu 89 zile din pedeapsa stabilită prin decizia de condamnare.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpatului Hibencov Fiodor, care fără a indica vreun temei de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a inculpatului de sub învinuirea pe art. 186 alin. (4), 186 alin. (1) Cod penal, iar în cazul respingerii recursului să fie admisă integral plângerea privind constatarea condițiilor inumane de detenție contrare art. 3 CEDO și reducerea termenului de pedeapsă, fiind calculat 1 zi de arest preventiv pentru 2 zile de detenție în calitate de condamnat, adică din ziua reținerii 15.09.2020 până la 14.06.2021, adică cu 546 zile în total.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- recursul urmează a fi repus în termen, din motiv că avocatul Tampei Tatiana a fost degravată de la locul de muncă conform Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 4900 din 24 mai 2021, potrivit căreia membrii consiliilor electorale au fost degrevați de la data de 24 mai 2021, iar prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 5161 din 14 iulie 2021 termenul degrevării a fost prelungit până la 22 iulie inclusiv, iar condamnatul Hibencov Fiodor nu a primit decizia instanței de apel redactată în limba rusă;

- instanța de apel nu s-a expus pe motivele invocate în apel, cu referire la declarațiile martorilor Orlov Valeriu și Orlov Maria care sunt contradictorii;

- nu e clar cum a fost calculat termenul de 89 de zile cu care a fost redusă pedeapsa stabilită;

- nu s-a dat un răspuns la episodul cu partea vătămată Chihai Veniamin, că de unde se cunoaște dacă inculpatul sau orice altă persoană care a fost la ușa lui Chihai Veniamin avea intenția să intre în casa acestuia să sustragă bunuri;

- inculpatul în mod arbitrar a fost recunoscut vinovat pentru pregătirea de infracțiune de furt;

- cu privire la calcularea perioadei de arest preventiv, instanța de apel a indicat că se calculează de a le reține până la 14 aprilie 2021.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind declarat peste termen.

În acest sens, indică că termenul de declarare a recursului, împotriva deciziei instanței de apel din 14 aprilie 2021, pronunțată integral la 07 iunie 2021, expira la 07 iulie 2021 și acest fapt a constituit o posibilitate reală a avocatului Tampei Tatiana de a declara recursul ordinar în termenul stabilit de lege, însă aceasta a depus recursul la cancelaria Curții Supreme de Justiție, abia la 20 august 2021, fapt confirmat prin ștampila aplicată pe recursul ordinar.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2021 în cauza penală privindu-l pe Hibencov Fiodor, a fost pronunțat la 14 aprilie 2021, prin teleconferință cu participarea inculpatului Hibencov Fiodor, asistat în ședință de avocatul Tampei Tatiana, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 153-157, vol. III), aceștia fiind notificați că pronunțarea integrală a deciziei va avea loc pe data de 07 iunie 2021.

Ulterior, la 07 iunie 2021, în lipsa inculpatului și apărătorului notificați, a fost pronunțată integral decizia instanței de apel.

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării deciziei.

În acest context, Colegiul penal reține că la **20 august 2021**, (f.d. 5-6, vol. IV), avocatul Tampei Tatiana în numele inculpatului Hibencov Fiodor, declară recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, evident peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, fără a invoca argumente întemeiate privind depunerea tardivă a recursului.

În acest sens, cu referire la argumentele recurentului, precum că: "*recursul urmează a fi repus în termen, din motiv că avocatul Tampei Tatiana a fost degravată de la locul de muncă conform Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 4900 din 24 mai 2021, potrivit căreia membrii consiliilor electorale au fost degrevați de la data de 24 mai 2021, iar prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 5161 din 14 iulie 2021 termenul degrevării a fost prelungit până la 22 iulie inclusiv, iar condamnatul Hibencov Fiodor nu a primit decizia instanței de apel redactată în limba rusă*", Colegiul penal consideră că sunt neîntemeiate, or potrivit pct. 1 și 2 a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 4900 din 24 mai 2021, efectele căreia au fost prelungite prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 5161 din 14 iulie 2021,

până la 20 iulie 2021, s-a hotărât că: "*...se degreveză de atribuțiile de la locul de muncă permanent și se convoacă pe perioada activității în componența consiliilor electorale ale circumscripțiilor electorale de nivelul al doilea, constituite pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, unii membri ai consiliilor electorale pentru perioada 24 mai – 13 iulie 2021 inclusiv, conform anexei.*

Consiliile electorale ale circumscripțiilor electorale de nivelul al doilea vor degreva de la locul de muncă permanent sau vor convoca câte o persoană din componența birourilor electorale ale secțiilor de votare pentru perioada 18 iunie – 12 iulie 2021 inclusiv"

Prin urmare, se observă că prin aceste hotărâri s-a dispus degrevarea de la locul de muncă **doar a unor membri a consiliilor electorale** pentru perioada 24 mai - 13 iulie 2021 și până pe 20 iulie inclusiv pentru participarea la organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, însă avocatul Tampei Tatiana, deși figurează în lista persoanelor din anexa acestei legi, nu a prezentat careva probe că anume ea a fost convocată și respectiv degrevată de atribuțiile de la locul de muncă permanent, pe perioada activității în componența consiliilor electorale ale circumscripțiilor electorale de nivelul al doilea, constituite pentru organizarea și desfășurarea alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021.

Totodată, Colegiul penal notează că potrivit jurisprudenței CtEDO, asistența juridică trebuie să fie efectivă, iar statul are obligația să asigure avocatului informația necesară pentru organizarea unei apărări corespunzătoare. Totuși, CtEDO a fost reticentă cu privire la responsabilitatea statelor pentru erorile avocaților, cu excepția cazurilor când eșecurile sunt destul de evidente sau sunt aduse la cunoștința statelor într-o măsură suficientă.

Astfel, se atestă că CtEDO a notat că: "*un stat nu poate fi tras la răspundere pentru orice omisiune din partea unui avocat numit sau ales de avocat să acorde asistență juridică*" (Hotărârile: *Imbrioscia vs. Elveția*, 24.11.1993, pct. 41; *Kamasinski vs. Austria*, 19.12.1989, pct. 65; *Lagerblom vs. Suedia*, 14.01.2003, pct. 56; *Ebanks vs. Marea Britanie*, 26.01.2010, pct. 73, pct. 82-84).

În acest sens, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat la 20 august 2021 de către avocatul Tampei Tatiana, împotriva deciziei instanței de apel din 14 aprilie 2021, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția

Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă a deciziei și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodi vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Cu referire la motivul că inculpatul Hibencov Fiodor nu a primit decizia instanței de apel redactată în limba rusă, instanța de recurs ordinar invocă că recursul ordinar declarat de avocatul Tampei Tatiana nu este semnat și de inculpatul Hibencov Fiodor, astfel acest motiv nu este relevant, deoarece inculpatul Hibencov Fiodor este în drept să-și exercite dreptul la recurs ordinar desinestătător.

7. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Tampei Tatiana în numele inculpatului Hibencov Fiodor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Hibencov Fiodor Xxxxx**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **24 martie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie